

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/publikacje/ksiazki-bialystok/29997,Martyrologium-Barglowskie-Syberyjskie-doswiadczenia-mieszkanow-Barglowki-i-okol.html>
20.04.2024, 10:28

Martyrologium Bargłowskie. Syberyjskie doświadczenia mieszkańców Bargłówki i okolic w latach II wojny światowej

Edward Ćwikowski, Henryk Ćwikowski
[współpraca Halina Gnedziejko],
Martyrologium Bargłowskie. Syberyjskie doświadczenia mieszkańców Bargłówki i okolic w latach II wojny światowej,
Białystok 2013, 173 s. + wkładka zdjęciowa
(Seria wydawnicza Oddziału IPN w Białymstoku tom 16)

„Autorzy tej książki nie są ani literatami, ani historykami – to zwykli ludzie, których dotknęła jedna z tragedii II wojny światowej – deportacja na Syberię. W momencie wywózki (10 lutego 1940 r.) starszy z nich miał lat sześć a młodszy – niecały rok; kiedy wracali z zesłańczej tułaczki mieli już odpowiednio: trzynaście i osiem lat. Posiadali jakieś strzępy własnych wspomnień, ale były one wzmocniane i rozwijane w opowiadaniach najbliższych, którzy byli starsi i więcej zapamiętali oraz lepiej zrozumieli. Inaczej potoczyły się losy braci, kiedy weszli w wiek dojrzały. Starszy ukończył liceum pedagogiczne (a później podwyższał swoje kwalifikacje), był nauczycielem, a nawet dyrektorem szkoły. Młodszy zakończył naukę na szkole podstawowej i objął gospodarstwo rolne po rodzicach. Obydwaj mieli jednak w pamięci wydarzenia z lat 1940–1947, a kiedy nastały po 1989 r. odpowiednie warunki, postanowili przy pomocy młodszej siostry utrwalić swoje przeżycia w formie pisemnej”.

(z postłowa Jana Jerzego Milewskiego)

■ Edward Ćwikowski, Henryk Ćwikowski
współpraca Helena Gnedziejko

Martyrologium Bargłowskie

Syberyjskie doświadczenia mieszkańców Bargłówki i okolic w latach drugiej wojny światowej

Instytut Pamięci Narodowej
Oddział w Białymstoku

„Poznanie losów mieszkańców regionu wpisuje się w zyskujący na popularności nurt badań nad historią regionalną. Prace tego typu stanowią ważne uzupełnienie opisu wydarzeń w skali makro. Jest to istotne zarówno ze względu na pogłębianie wiedzy o regionie, często mało znanej badaczom pracującym nad materiałami omawiającymi wydarzenia historyczne w szerszym kontekście, jak również pozwala zachować pamięć o osobach i wydarzeniach będących udziałem mieszkańców mniejszych miejscowości, nie tylko w danej społeczności, ale i wśród szerszego grona odbiorców”.

(z recenzji dr Joanny Żelazko)

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów

Wstęp

1. Początek wojny

2. Gmina Bargłów Kościelny po 17 września 1939 r.

2.1. „Wybory” i ich konsekwencje

2.2. Sowieckie instrukcje deportacyjne a rzeczywistość

2.3. Deportacja 10 lutego 1940 r.

2.4. Deportacja 13 kwietnia 1940 r.

2.5. Aresztowania indywidualne w kwietniu, lipcu i sierpniu 1940 r.

2.6. Deportacja 20 czerwca 1941 r.

2.7. Bargłówka po deportacjach

3. W łagrach

3.1. Tajszetłag NKWD – Kwitok

3.2. Łagry w ASRS Komi

3.3. Workutłag

3.4. Magadan – Daleki Wschód

3.5. Czernogorsk

4. Amnestia dla Polaków

4.1. Junacy w Związku Sowieckim i na Bliskim Wschodzie

4.2. Tułaczka wdowy Katarzyny Ćwikowskiej i jej trzech synów

5. W afrykańskim buszu

5.1. Wspomnienia z Koji

5.2. Henryk Ćwikowski – Powrót do kraju

6. Sytuacja polskich zesłańców w ZSRS po ewakuacji armii Andersa

6.1. Sierociniec w Małej Minusie

6.2. Wspomnienia Henryki Pagniełło (Bogusławskiej)

7. Repatriacja

7.1. Repatriacja dzieci polskich z sierocińców

8. Powroty w mundurach

8.1. Stanisław Ćwikowski: „Walczyłem pod Monte Cassino”

8.2. Jan i Marian Kolendowie na szlaku bojowym Lenino – Berlin

9. Martyrologium rodzinne

Rodzina Edmunda Bogusławskiego (Bargłów Dworny)

Rodzina Bronisława Bołonkowskiego (Tajenko)

Rodzina Leona Ćwikowskiego (Bargłówka)

Rodzina Waclawa Ćwikowskiego (Bargłówka)

Rodzina Kazimierza Chmielewskiego (Bargłówek)

Rodzina Janiny Czajko (Bargłówka)

Rodzina Franciszka Czyżewskiego (Piekutowo)

Rodzina Wiktora Dąbrowskiego (Bargłówka)

Rodzina Władysława Dąbrowskiego (Bargłówka)

Rodzina Jana Godlewskiego (Bargłówka)

Rodzina Janiny Godlewskiej (Bargłówka)

Rodzina Bronisława Grajewskiego (Bargłówka)

Rodzina Jana Jarosza (Bargłówka)

Rodzina Pawła Jarosza (Bargłówka)

Rodzina Jana Kolendy (Bargłówka)

Rodzina Jana Kolendy (Rutki Stare)

Rodzina Józefa Mitrosa (Netta Folwark)

Rodzina Aleksandra Oskroby (Bargłówek)

Rodzina Franciszka Ropelewskiego (Bargłówka)

Rodzina Stanisława Ropelewskiego (Sosnowo)

Rodzina Jadwigi Skorupy (Bargłówek)

Rodzina Sylwestra Szmygiela (Bargłówka)

Rodzina Franciszka Wawiórki (Bargłówka)

Rodzina Jana Wronki (Bargłówka)

Rodzina Józefa Wronki (Bargłówka)

Piotr Zarzecki (Bargłówek)

Rodzina Jana Ziarki (Pieńki)

Zakończenie

Postłowie

Aneks nr 1. W ruchu oporu w okupowanym kraju

1. Losy ppor. Józefa Ćwikowskiego
2. Komendant kpt. Bronisław Jasiński „Komar”
3. Plut. Antoni Gniedziejko

Indeks osób

Ilustracje

Gdzie kupić publikacje:

[Białystok](#)